

Vaders dubbele Advent

M. HESPER-SINT

„Moet je niet naar huis, Geertje? Het is al haast donker.“ De dikke bakkersvrouw, rood van de zaterdagse drukte, had haar hoofd om de hoek van de deur gestoken en trok het haastig weer terug, zonder antwoord af te wachten. In de achterkamer waar haar dochttertje Lenie met Geertje van de vrachtrijder aan het spelen was, viel even een stilte. Geertje keek naar de klok en zei toen, zuchtend: „Half vijf al, jammer.“ Toen ruimden ze snel op en even later liep Geertje langs de donkere dijk.

Brrrr, wat was het koud, ze kon haast niet tegen de snijdende wind opkomen. Zou de kachel thuis al branden?

Sinds moeke een half jaar geleden was gestorven, verzorgde buurvrouw hen zo goed mogelijk, maar nu was ze gisteren zelf ziek geworden.

Vader had wel alles voor de kachel klaar gelegd, maar zou hij al thuis zijn? Verdrietig schudde Geertje even het hoofd en stak haar handen nog wat dieper in de zakken. Vader was de laatste tijd aldoor zo laat en ze had heus wel gehoord, wat oma, snibbige oma, laatst tegen buurvrouw had gezegd: „Als er geen gezelligheid thuis is lopen de mannen eruit.“ Toen ze binnenkwam had oma gezwegen, maar Geertje kon het niet meer vergeten. Vader zat vaak in het bierhuis, als zijn werk klaar was. Dat deed hij vroeger toch niet. Hè, ze wou, dat ze een echte oma had, lief en zacht, waar ze eens mee praten kon, en bij wie ze op visite kon gaan als ze zin had. Als ze bij deze oma kwam, had ze altijd wat te vitten, nooit was er iets goed, je kon er maar beter vandaan blijven.

Boeh, nou ging het nog hagelen ook, au, wat deden die harde korrels zeer aan je gezicht. Het maakte zo'n herrie dat ze de fiets achter zich niet hoorde en verschrikkelijk schrok, toen een zware stem vlak bij haar oor plotseling hard zei: „Kom maar gauw achterop, kleintje.“

Nee maar, het was de wachtmeester. Verlegen keek ze op naar de grote,

brede man, maar die knikte goedge en tilde haar vlug op zijn bagagedrager. „Ik breng je wel, ik kom immers toch langs je huis,“ baste hij nog en toen reden ze ook al.

Fijn ging dat, je voelde geen hageltje meer en het was achter die grote rug net of je bij een kacheltje zat, nu de wind niet meer in je gezicht sloeg.

Boems, ze waren er ook al. De wachtmeester hield zich met zijn been tegen het hekje staande. Geertje sprong eraf, zei zacht: „Dank u wel,“ en terwijl de man alweer wegreed, riep hij lachend: „Voor nou en nog eens, hoor. Ga maar gauw naar binnen.“

Naar binnen . . . ja, maar alles was nog donker. O, wat naar! Ze grabbelde in de schuur naar het geheime plaatsje waar de sleutel lag en ging het koude huisje binnen. Toen ze het licht opstak kon ze wel huilen, zo kil en alleen voelde ze zich.

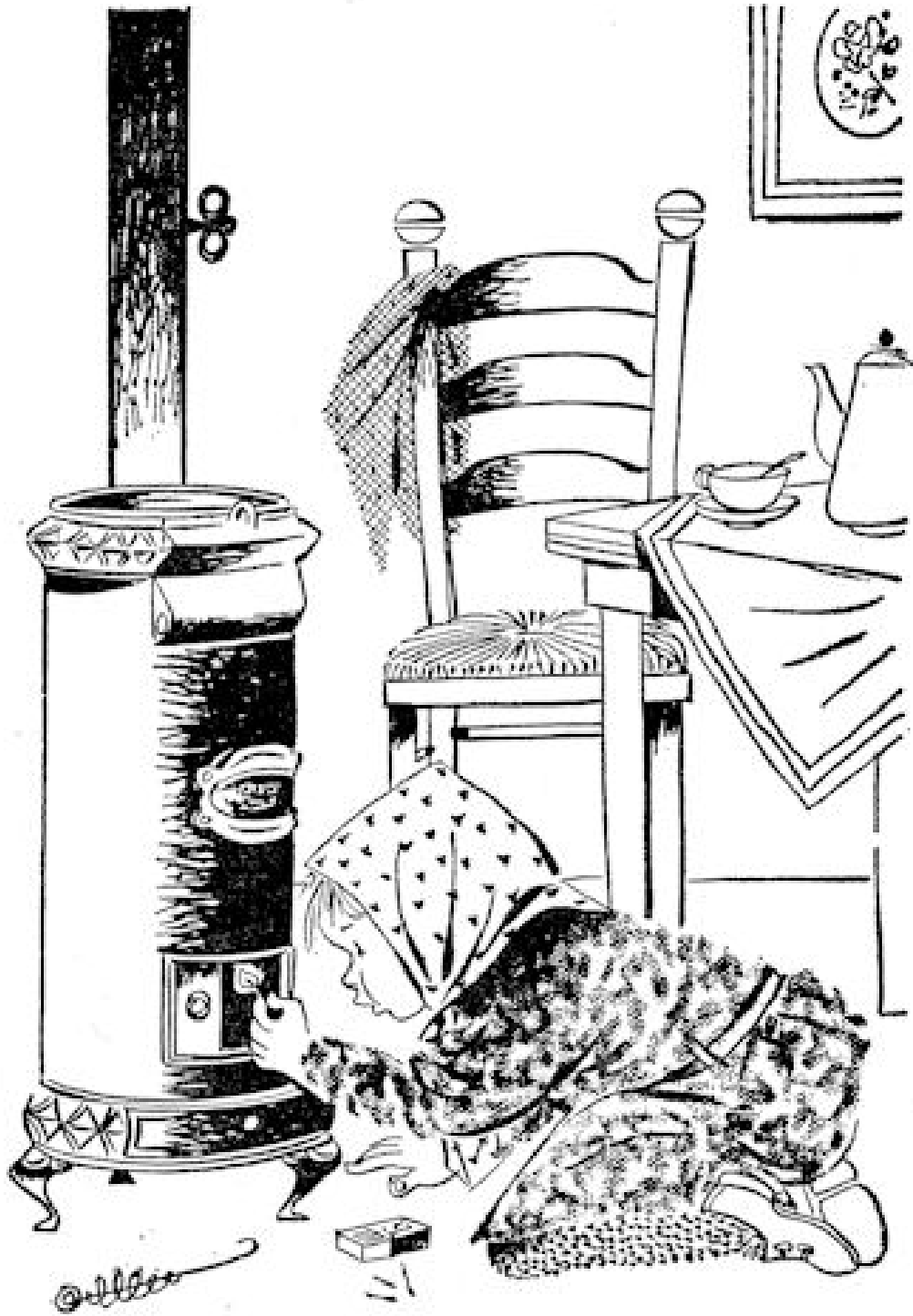
Meestal was vader op zaterdag niet zo laat. Ze moest ineens weer denken aan wat oma had gezegd. Hoe maakte je het gezellig? Hoe deed moeke dat vroeger toch?

Ze keek de kamer rond, en ineens zag ze hoe het op zaterdagmiddag was, toen moeke nog leefde: Vader vroeg thuis, het hele huis ruikend naar boenwas en de extra koffie die moeke had gezet en het mooie roodpluchen tafelkleed op tafel, met een wit kleedje en een vaasje bloemen of een plantje erop. Dat kleed lag er nooit meer en nu de kamer niet was opgeruimd was het helemaal naar.

Even stond ze te aarzelen en toen bedacht ze, dat ze zelf moest gaan proberen voor gezelligheid te zorgen, ze werd toch al acht en buurvrouw leerde haar dikwijls kleine werkjes. Ze kon dan zeggen: „Kom kind, je moet maar vroeg leren aanpakken.“

Kom, nu eerst de kachel aan. Dat mocht ze eigenlijk niet doen van vader, maar ze zou immers wel voorzichtig zijn? Ze was groot genoeg.

Vlug streek ze een lucifer af en hield die bij de krant die onderin lag. Toen zei ze: „Brul nou maar raak, hoor!“ En of het kacheltje het gehoord had, begon het ook meteen te loeien en te razen dat het een aard had. Geertje sloot het klepje tot op een kier en toen gromde en bromde het daarbinnen als een kwade hond in een hok. Ze lachte zacht. De kachel was net een broertje van de heel grote op school en daarop stonden dezelfde Franse woorden: „Je brûle tout l’hiver . . .“ en nog een woord dat ze niet wist uit te spreken. De juffrouw had verteld wat het betekende: Ik brand de hele

winter zonder uit te gaan, maar Geertje dacht liever dat het betekende: Ik brull! Want het was immers net brullen wat de kachel deed als hij pas begon te branden! Ziezo, nu de kolen erin, je voelde de warmte al. Wat was die kolenkit zwaar, maar het lukte toch. Ze trok nu haar mantel uit en zat even op de stoof de kamer rond te kijken, wat ze nu kon doen. Op-ruimen en water opzetten. Dat kon mooi op de kachel.

De kruimels van 's morgens lagen nog op het tafelzeil en een late vlieg kroop in de gemorste suiker rond.

Een kerstvlieg, dacht ze. Ach ja, morgen was het de eerste Adventszondag en nu zouden er vast geen kaarsen zijn, want vader zou er wel niet aan denken, als hij de boodschappen haalde. Ze voelde hoe haar keel dik werd van verdriet, maar dapper slikte ze het weg en begon met gezellig-maken. Ze veegde de vloer bij, ruimde de vuile kopjes weg en maakte het tafelzeil schoon.

Maar waar was nu het zondagse tafelkleed, dat al zo lang niet meer werd gebruikt? Ze zocht in de linnenkast en vond het in de onderste lade. Daar was ook een platte doos met keurig gesteven kleedjes. Ze veegde de as om de kachel op en waste toen de kopjes met het water dat intussen vrolijk stond te zingen. Toen ze het theeblad netjes had geschikt keek ze voldaan rond. Zie je, nu was het gezellig. Wat zou vader wel zeggen? Eigenlijk moest er nog een vaasje met bloemen op tafel. Bloemen? Ach nee, die waren er nu niet, maar buurman zou het niet erg vinden als ze een paar takjes hulst afsneed aan hun kant, want de boom groeide half over hun heg. Ze deed het en toen ze in de nu lekker-warme kamer opnieuw op het stoofje zat, moest ze weer aan morgen denken. Jaren geleden had vader uit een dikke berketak zelf een adventskandelaar gesneden. Toen deed hij nog zulke gezellige dingen; daar leek nu wel nooit meer van te komen. De kandelaar lag in de doos bij de kerstversiering op zolder. Ze wist nog hoe mooi het stond, die vier witte kaarsen. Elke week was er één meer aangestoken. Net als juf vanmorgen had verteld was het alles ter ere van het grote Licht dat voor de mensen was gekomen toen het Kindje in Bethlehem werd geboren. Gods Licht. En elk kaarsje meer betekende, dat we nu naar dat Licht togingen. Elke week een stukje dichterbij, tot het heerlijke Kerstfeest er was. Ze wist nog heel goed hoe het verleden jaar was. Elke zondag had moeder in de schemering één kaars meer aangestoken, telkens niet lang, want ze moesten toch een keer alle vier tegelijk branden. Maar

lang genoeg om er een poosje stil bij te zitten en samen te zingen van „Nu daagt het in het Oosten“, dat zo'n mooie wijs was, of een ander advents- of kerstlied. Als vader nu gauw kwam zouden de winkels misschien nog niet dicht zijn. Zou hij dan nog wel kaarsen willen halen?

Geertje stond op om even op de wekker te kijken en ze schrok: het was al zes uur geweest. Waar bleef vader nu? Had hij een ongeluk gehad? In het buurhuis ging de achterdeur en even later werd er op hun deur geklopt. „Ben je erin, buurman?“ Meteen kwam buurman Scholte ook binnen. Hij had een pan in zijn handen. „Zit je nog alleen, kind?“ vroeg hij verwonderd. „Hier is rijstebrij, meer konden we vandaag niet klaar maken, maar maandag is buurvrouw wel weer op de been hoor. Wie heeft het hier zo opgeknapt?“

„Ik,“ zei Geertje trots. „En rijstebrij is erg lekker.“

„Mooi, dat mag ik horen.“

Meteen betrok Geertjes gezicht weer en bedrukt zei ze: „Vader blijft zo lang uit, ik ben bang.“

„Je mag wel zo lang bij ons komen, hoor,“ zei buurman goedig. „En je moet niet zo gauw ongerust zijn, misschien heeft vader wel een leuke band of zoiets. Nou, als het je te lang duurt, kom je maar.“

Buurman was alweer weg. Nee, ze ging niet naar het buurhuis, ze wou op vader wachten en zijn gezicht zien, als hij zo'n mooie kamer vond. Over het bierhuis had ze niet willen praten met buurman, maar ze dacht er wel aan.

Hoorde ze daar een motor? Het leek wel een zware wagen . . . Ja! Ze kon wel juichen, de wagen reed langzaam de loods naast het huis in, de deur sloeg hard dicht. Echt vader, die sloeg altijd zo met die deur. Maar ze ging hem niet tegemoet.

Zo vond vader zijn meisje als een huismoedertje naast de kachel op hem wachten.

„Dag meisjemaat,“ zei hij en gaf haar een zoen, die erg prikte, maar dat hinderde niet, want . . . ze rook géén drank.

„Waar bleef u toch? Ik was zo bang,“ klaagde ze zacht.

„Malle meid, ik loop toch in geen zeven sloten tegelijk. Ik had zulk ver werk vanmiddag, en het is bar slecht weer. Hè, wat is het hier lekker.“

Behaaglijk wreef vader zijn handen, keek eens rond en vroeg verbaasd: „Is buurvrouw weer beter?“

Geertje schudde het hoofd en keek vader verwachtend aan. Begreep hij het niet?

„Jij hebt toch niet . . . ?” vroeg hij, en wuifde met zijn hand in het rond. „Ik heb het gezellig gemaakt,” vertelde ze. „Ik dacht . . . ik dacht . . .” Een beetje bang en heel zacht zei ze: „Als het gezellig is, gaat u dan nóóit meer naar het bierhuis?”

Het was of er even iets door de man heenschokte. Toen liet hij zich in een armstoel vallen, trok Geertje op zijn schoot en zei: „Kom jij maar eens hier, kleine prul, en vertel me wat er allemaal in dat hoofdje is omgegaan.” Ze vertelde alles, van dat wat oma had gezegd, hoe naar het was vader telkens niet te vinden als je thuis kwam, hoe ze gedacht had, dat zij nu wel groot genoeg was om voor de gezelligheid te zorgen, en toen, heel bedroefd, dat het nu te laat was om adventskaarsen te halen.

Vader luisterde heel stil, maar bij de laatste woorden sprong hij op, en zei kort: „Even geduld, ik kom zó terug.”

Waar ging hij nu ineens heen? Had vader wat vergeten? Door een kier van het gordijn zag ze hem weghollen in zijn half-aangeschoten duffel. Het duurde geen vijf minuten of hij was alweer terug en legde een lang wit pak voor haar neer.

„Hier, kleine zorg,” zei hij en lachte.

Toen Geertje aan het pakje raakte begon er iets in te rollen, waardoor het vanzelf open ging. Kaarsen! Vier lange, heel lange, zo mooi als ze nog nooit hadden gehad.

„Dacht jij, dat ouwe Jan Baars me na zessen niet een paar kaarsen voor jou zou willen geven? Nou heb je je adventslicht. Morgenmiddag gaan we eerst bij oma eten, want buurvrouw kan niet koken nu, maar we gaan vóór donker naar huis. Dan halen we de kandelaar van zolder en zetten die prachtige kaarsen erin.”

„En die steken we dan aan, één kaars,” zei Geertje, haast ademloos.

„Die steken we aan, want daar is hij voor,” knikte vader.

„En dan gaat u vertellen. Of gaan we zingen?”

„Allebei,” beloofde vader. „Dat wil zeggen: ik vertel en jij zingt, want zingen, nee, dát kan ik niet, ik heb allemaal schuurpapier in mijn keel.”

„Op uw wangen ook!” plaagde Geertje en toen moesten ze samen erg lachen, tot Geertje plotseling riep: „We moeten eten, vader, de rijstebrij wordt koud.”

Maar vader had nog wat te zeggen, hij boog zich naar haar over en zei zacht, dichtbij haar oor: „En naar het bierhuis ga ik niet meer. Het is zo moeilijk zonder moeke, maar jij, kleintje, maakt het mij weer licht.”

„Net als Advent,” knikte Geertje.

„Voor mij dan een dubbele Advent,” zei vader ernstig.

Maar toen pakte hij haar bij de armen, zwaaide haar hoog in de lucht en riep: „En nou, huismoeder in de dop, hoe lang moet ik nog honger lijden?”

De rijstebrij was lauw, maar ze waren zo blij, dat ze dat niet erg vonden!

Hoe er een kindje kwam in de kribbe onder de Kerstboom

JOH[^] KUIPER

„Ziezo,” zei moeder en ze legde de grote, houten lepel neer, waarmee ze de pap had geroerd; „die is klaar, die hoeft alleen nog even door te sudderen. Catrientje, haal jij gauw de borden uit de kast en zet ze op tafel. Dan kunnen we meteen eten, als vader en de broers binnen komen.”

„Ja moe,” zei Catrientje. Maar je kon bijna niet verstaan, wat ze zei, zo zachtjes kwam het eruit en bovendien zat ze weggedoken in het verste hoekje van de keuken.

Een grote keuken was het, die tegelijk voor woonkamer, voor eetkamer en voor slaapkamer diende. Maar dat laatste kon je nu niet zien. 's Nachts sliepen Catrientje en haar ouders en broers in de bedsteden, waarvan nu de deuren gesloten waren. Nu zag je enkel de grote, vierkante tafel van zwaar, donker hout, waarbij de oude, diepe leuningstoel van vader geschoven stond, en de drie stoelen, voor moeder en de twee oudste broers, en dan nog 't kleine bankje, waar Catrientje en haar jongste broer Dirk op zaten.

Ze konden er net precies op, naast elkaar, maar 't ging toch al moeilijk, want Dirk groeide zo hard tegenwoordig. „We zullen een nieuwe stoel erbij moeten kopen,” had moeder al dikwijls gezegd. Maar het kwam er niet van, voorlopig.

Gelukkig niet, want het was veel gezelliger, samen met Dirk op het bankje te zitten, ook al had je daar weinig plaats. Dirk was haar beste vriend, eigenlijk de enige vriend, die ze had.

Want van de poes en de pop hield ze ook veel, maar dat waren allebei meisjes, en dus geen vriendjes, maar vriendinnetjes.

En nu vroeg moeder aan Catrientje, even de borden op tafel te zetten en

Catrientje had met een heel zacht, onduidelijk stemmetje uit de verste hoek van de keuken „ja moe” geantwoord. Ze kwam ook, langzaam en aarzelend, te voorschijn, om te doen wat haar opgedragen was, en ondertussen stond moeder bij de gootsteen en pompte met een paar forse slagen, tot er een dikke straal koud water te voorschijn kwam, waaronder ze haar handen wuste.

Maar nu was moeder klaar met wassen, ze veegde haar handen af aan de bont handdoek; ondertussen keek ze om naar Catrientje en nu merkte ze, dat 't kleine meisje nog helemaal niet bezig was met tafeldekken.

Ze stond nog midden in de grote keuken, die ze voetje voor voetje doorgelopen was en verlangend keek ze om naar het hoekje, waar ze had zitten spelen. En nu keek moeder ook naar dat hoekje en ze werd vreselijk boos. „Wel heb ik van mijn leven,” zei ze. „Nu had ik vanmiddag de hele kamer een grote beurt gegeven en alles opgeruimd en nu heb jij weer rommel gemaakt. Wat ben jij toch voor een vervelend kind. Ik geloof dat je 't doet om mij te plagen!”

„Nee,” zei Catrientje verlegen. Maar of dat nu betekende, dat ze nooit iets deed om te plagen, of dat ze bedoelde, dat wat moeder in de hoek zag helemaal geen rommel was, maar juist iets heel erg prachtigs, dat werd niet duidelijk, want juist op dat ogenblik kwam Dirk binnen en moeder zei tegen Dirk: „Toe, ruim jij eens even die rommel op, daar in de hoek. Catrientje is weer bezig geweest en ik heb het nog zo druk.”

Daarna ging moeder de keuken uit, je hoorde haar klompen klotsen over de stenen van het plaatsje en toen werd het stil: ze was zeker binnengegaan bij de buurvrouw, die een winkeltje had en waar ze nog allerlei moest halen, want morgen was het Kerstdag en dan waren de winkels gesloten, dat sprak vanzelf.

Catrientje bleef alleen met Dirk in de keuken en nu vergat ze de borden helemaal en ze liep op haar broer toe, de jongste broer, maar die toch zeven jaar met haar scheelde. Dirk was vijftien jaar en Catrientje was acht.

„Moet dat nu allemaal weg?” vroeg Catrientje verdrietig.

Ze had een kale tak in een stoof gezet en er kleine stukjes papier en gekleurde draadjes aan gebonden. Dat moest natuurlijk een kerstboom verbeelden, dat begreep Dirk best. Maar waarom stond, onder die versierde tak, een tweede stoof, die op zijn kant was gezet en waarin de pop van Catrientje lag?

Moest Tietie naar de kerstboom kijken? vroeg hij. De pop van Catrientje heette Tietie.

„Nee,” zei ‘t zusje verlegen, „dat is Tietie niet, dat is het Kindje Jezus, dat in de kribbe ligt. Kan je dat niet zien?”

Nee, dat had Dirk werkelijk niet kunnen raden en bovendien had moeder gezegd, dat de boel moest opgeruimd, omdat het morgen Kerstmis was. Maar hij had medelijden met zijn zusje en hij beloofde haar wat.

„Straks haal ik een kerstboom voor je, die veel, veel mooier is dan deze,” beloofde hij.

„Zo?” zei Catrientje twijfelend. Meestal vond ze haar eigen dingen het mooist. En toen vroeg ze nog:

„En ook een nieuw Kindje Jezus, om in de kribbe te liggen, onder de boom?”

Nee, dat kon Dirk werkelijk niet beloven. Hij lachte er om, dat hij schudde. Hoe kon zijn kleine zus toch zulke grappige dingen zeggen.

„Wees maar blij, dat we geen klein kind hier in huis hebben,” zei hij.

„Want dat is het vervelendste, wat je je denken kunt.”

Dat geloofde Catrientje niet. O nee, ze geloofde er geen sikkepitje van. Een klein, klein babytje in huis leek haar het gezelligste, wat er op de hele wereld bestond. Maar dat durfde ze niet zeggen, zelfs niet tegen Dirk.

En nu was het een hele dag later, en nog meer dan een hele dag. ‘t Was avond geweest en nacht, het was Kerstmorgen geweest en Catrientje was, met haar vader en moeder en de drie broers, naar de kerk gegaan, want in het kleine plaatsje, waar ze woonde, gingen alle mensen naar de kerk, elke zondag en elke feestdag en zeker als ‘t Kerstmis was. En daarna hadden ze extra lekker gegeten en toen begon het alweer te schemeren en Dirk kwam voor de dag met zijn verrassing voor Catrientje, een speel-kerstboompje, waarin echte waskaarsjes stonden en echte slingers hingen van zilverdraad. ‘t Boompje zelf was niet echt: ‘t was maar een klein dingetje van ijzerdraad met groene pluisjes. Maar ‘t leek echt, als je er een eindje vanaf ging staan en er dan naar keek met half dichtgeknepen ogen.

Niet alleen Catrientje vond het mooi, ook de grote broers en de ouders hadden er plezier in. Ze zaten er, gezellig om de tafel heengeschoven, naar te kijken, tot het voor het kleine meisje tijd werd om naar bed te gaan. En toen lag ze er, in de grote bedstee, nog lang aan te denken, hoe mooi